

## Milan Asić (1917-1986)

Milan Asić je bio hrvatski kompozitor i dirigent koji se rodio u Zagrebu 1917. godine. Otac mu je bio slikar iz stare dubrovačke porodice, a majka mu je bila učiteljica. Nakon osnovne škole je uporedo pohađao gimnaziju i muzičku školu gde je sa velikim uspehom učio da svira violinu kao i teorijske predmete. Planirao je da se bavi književnošću, ali već u maturantskim gimnazijskim danima komponovao je muzičko scensko delo dečju operetu "Pekarov Miško" čija je premijera održana ništa manje nego u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu 1936. godine i to pod njegovim dirigentskim rukovodstvom. Njegova opereta je doživela veliki uspeh kod publike i bila je izvedena po čitavoj Hrvatskoj u preko sto izvođenja. Nakon ovog značajnog uspeha mladog Asića, njegov profesor muzičko-teorijskih predmeta kompozitor Marko Tajčević mu je predložio da upiše Muzičku Akademiju. Diplomirao je kompoziciju kod Krsta Odaka, a dirigovanje je usavršavao kod Frana Lotke. Nakon uspešno završena dva odseka na Akademiji postao je muzički urednik Radio Zagreba i asistent dirigenta u Hrvatskom narodnom kazalištu. U ovom periodu komponovao je na desetine kompozicija. Tokom studija nastale su još operete "Veseli pensionat" iz 1938. godine i "Pjesmom kroz život" 1941. godine. Pored opereta komponovao je dela za orkestar "Narodni ples" iz 1939. godine, a kasnije nastaju "Ples sa Balkana" 1949. godine i "Dvije crnogorske slike" iz 1979. godine. Najviše se profilisao u muzici za pozorišne predstave. Komponovao je i solo pesme, ali i vokalno instrumentalna dela poput kantate "Zemlja krša, zemlja ravni" koja je još poznata pod nazivom "Bunjevačka kantata" iz 1971. godine, "Moj grad" iz 1972. i "Japanska svita" iz 1980. godine. Pisao je i tamburašku muziku u dva ciklusa "Iz ravne Vojvodine" iz 1974. Godine i "Klasje moje" iz 1975. Godine. Sa suprugom koja je bila glumica i operna pevačica preselio se u Suboticu gde je postavljen za dirigenta orkestra Narodnog pozorišta u Subotici, a za njegovo ime i organizacioni rad se vezuje i osnivanje Opere Narodnog pozorišta čiji je bio direktor od 1950. do 1954. Godine, a bio je dirigent direktor i umetnički rukovodilac Subotičke filharmonije nakon oslobođenja od 1946. do 1954. godine. Malo je poznata činjenica da su u Narodnom pozorištu još pre službenog osnivanja Opere kao nove jedinice bile izvođene opere "Toska" Đakoma Pučinia, "Nikola Šubić Zrinski" Ivana pl. Zajca, kao i "Dubravka" Jakova Gotovca. U toku četiri godine koliko je službeno u to vreme postojala Opera u Subotici, izvedeno je preko tristo predstava, od toga preko dvadeset premijerno. Asić je i sam isticao da mu je ovo najbolji period u karijeri dirigenta. Nakon rasformiranja Opere u Subotici, vrsni muzičari su otišli iz grada te je filharmonija bila prinuđena da smanji i da svede svoju delatnost na skromnije okvire. Asić odlazi u Novi Sad gde postaje dirigent orkestra Opere Srpskog narodnog pozorišta i filharmonije.

Nakon kratkog perioda delovanja u Novom Sadu Asić ponovo odlazi u Zagreb i postaje dirigent i umetnički direktor pozorišta Zagrebačke komedije od 1955. do 1957. godine. Nakon toga se vraća u Suboticu na svoje funkcije koje je do tada sa velikim uspehom obavljao I tu će ostati sve do smrti. Povodom 40 godina umetničkog rada značajnog hrvatskog kompozitora Jakova Gotovca, Asić organizuje koncert i diriguje orkestrom u njegovu čast. Gotovac je odabrao

orkestar Subotičke filharmonije za svoj veliki jubilej i posvetio im je novu kompoziciju “Bunjevačke igre” koja je premijerno izvedena tim povodom 1958. godine. Gotovac je Milana Asića znao još iz studentskih dana kada je bio direktor Zagrebačke opere i još od tada je pratio rad tada mladog Asića kojeg je uvodio u svet operskih predstava i repertoara. Kao dirigent Milan Asić je gostovao u Osijeku, Zagrebu, Segedinu, Oradei, Beogradu, Somboru, Nišu i Novom Sadu. Snimao je trajne muzičke zapise za Radio Zagreb. Za svoj rad dirigenta, kompozitora i organizatora muzičkog života dobio je više priznanja od kojih treba izdvojiti Sedmojulsku nagradu, Nagradu Savezne Republike Srbije 1950. godine, Nagradu Autonomne Pokrajine Vojvodine i dve nagrade Grada Subotice, kao i dve nagrade za pozorišnu muziku na Susretima vojvođanskih pozorišta. Njegov najznačajniji angažman bio je rad sa Subotičkom filharmonijom nakon oslobođenja gde je sa još nekoliko kolega radio na kulturnom uzdizanju građana nakon godina provedenih u ratnom razaranju. Postoje podaci o tome kako je ovaj orkestar nastupao *plain air* kako bi što više ljudi čulo njihovo izvođenje i eventualno posetilo ondašnje gradske koncertne prostore.

Na polju duhovne muzike Milan Asić je kao kompozitor ostavio značajnog traga naročito u saradnji i podsticaje članova mešovitog hora “Albe Vidaković” iz Subotice i horovođe sestre Mirjam Pandžić koja je veoma cenila i dobro poznavala Asića kao muzičara i čoveka. Za ovaj ansambl i za potrebe bogoslužjenja rimokatoličke katedrale Sv. Terezije Avilske u Subotici Asić je komponovao kompozicije duhovne muzike, ofertorijume, mise, božićne pesme, pesme velike sedmice i druge.

Milan Asić je preminuo u Subotici 1986. godina

Danas je Asić poznatiji po svojoj dirigentskoj nego po kompozitorskoj delatnosti, a evidentno je da je na ovom polju ostavio značajna dela gotovo u svim žanrovima.

Od 2005. godine postoji inicijativa da jedna ulica u Subotici ponese njegovo ime.